

Vad stunden kräver.

Ett demokratiskt vänsterparti i anda och sanning.

Dr Alex von Muralt,
berättar om Första maj
i det nya Österrike.

Det nya ledarskapet.

Kanske blir den nya ledaren en
kvinna? Ur The New Era av
J. J. van der Leeuw.

Kvinnorganisationerna protestera
mot utredningsbeslutet om
gift kvinna i statsjämbudet.

Vad har hänt?

REGERINGENS JORDBRUKSHJÄLP, en fortsättning på förra årets berömda kohandel, har med obetydliga ändringar beslutats av båda kamrarna.

ARBETSLÖSHETSFÖRSÄKRINGEN har tillstyrkts av andra lagutskottets majoritet, som därvid följt regeringens förslag med några av de främsta ändringarna. Höger och bondeförbundare på däremot icke med. Socialdemokraternas värfritt gäller alltså i de folkrättsfrågorna. I fjol var det som bekant bondeförbundet.

ETT FARLIGT PREJUDIKAT är första kammarens beslut beträffande Gymnastiska centralinstituts omorganisation, där man genom att följa utskottet och propositionen för första gången principiellt gått in för olika löneplacering av manliga och kvinnliga lärare. Fröken Hesselgren och fr Lindhagen protesterade förslagen i kammaren mot det betänkliga steget.

DEN JORDVARDESKATT, som Mr Snowden införde i England år 1931 under starkt motstånd från de konservativa sida, har nu fullständigt upphävt. Lord Snowden passar på att ge sin gamle meningsfrände MacDonald en besk rätt, då han förutsätter att detta är ett ytterligare bevis, som premiärministern vill ge sina törner-vänner på sin omvärdelse.

FÖR FÖRSTA GÅNGEN PÅ SEXTIO ÅR har ett lagförslag kommit inför senaten i U. S. A., avsett att uppnå lagen emot födelsekontroll. Förslaget går ut på att tillåta spridandet av upplysning om födelsekontroll samt rådgivning av enskilda läkare och vid olika sorters sjukhus. Från mera radikalt håll påvisas att både upplysning och preventiva medel borde vara tillgängliga åtminstone för varje vuxen, som önskar det.

Man påpekar även att sådan upplysning i själva verket redan är tillgänglig för en stor del av befolkningen ty lagen överträdes lika mycket som förbudslagen på sin tid. Men — de som bäst behöva upplysning ha ofta de största svårigheterna att få den och många få dåliga råd och skadliga medel. I flera fall anses den föreslagna lagändringen innebära en ofantlig fördel i jämförelse med det nuvarande förbudet.

DEN KOMMITTÉ ÄR TILLSATT, som på riksdagens begäran skall ändra vår preventivlag, som på en gång skall tillåta upplysning om preventivmedel — men å andra sidan hindra en propaganda driven i vinningslystet syfte och andra icke önskvärda former. Detta elevföreläsning företaget är nu anförträtt av chefen för medicinalstyrelsen, generaldirektör Hellström, överläkare Karl Marcus och den i preventivlagsskussionen hittills ökande riksdagsledamoten, advokat Karl Hillgård med hemortsrätt i Halmstad och högern. Wait and see!

Beckström

Elin Wägner:

Eldslågan över Kreml.

Ryssland har inga söndagar mera, använder man ordet, blir man rättad. Arbetslivet löper oavbrutet vecka ut och vecka in, när ett skift vilar en dag efter sin femdagarsvecka, tar ett annat vid. Men omkring första maj samlade tre gemensamma ledighetsdagar, då äntligen maskiner och människor pustade tillsammans och de dagarna lysa på årets gråa väv som de råda majdekorationerna på en sotig husasad.

Morgonbriggruppen, som jag fått medfölja, hade redan i Leningrad sett förberedelsen till första maj: generalrepetition av trupper och frivilliga kåder på gatorna och ett ivrigt arbete på att smycka hus och torg. Men när vi fram på eftermiddagen den sista april kommo in till huvudstaden var Moskva redan färdigt för festen. Röda fanor vajade överallt, röda dukar voro dragna över fasaderna och fulskrivna av sensenser till proletariatets stora mönstringsdag, och en oändlighet av plakat gånge oss redan från bussen en föreställning om den bildkult som drives med sovjetrepublikens heror.

De flesta av oss voro ju i detta land analfabeter, som först nu började lära de ryska bokstäverna. Men det fanns mycket för oss att studera ändå.

Först alltså dessa bilder. Lenins och Stalins maktiga och dekorativa huvuden, ibland sammankomponerade till en dubbelgudomlighet, ibland var för sig, men nästan alltid smälde över folket. Lenins leende var av samma bortomjordiska karaktär, som det han här där han ligger i sin glaskista i mauseolet. Men Stalins myste slugt och gemyttigt, det lär ju

i verkligheten inte vara hans vana, men folket som aldrig ser honom måste nästan få den föreställningen. Andra ansikten som vi snart lärde oss känna igen från alla gatbör voro Marx och Engels, folkkommissionärer över Röda armén Vorosjilov och Dimitri, bulgären, som alla kända från Leipzigprocessen. Och efter dem kommo de otaliga hjältarna i mindre format, stormbrigadernas folk som firades med offentlig utmärkelse, ordnar och materiella fördelar för att de slagit alla arbetsrekord eller genom skicklighet och rådgighet gjort sig förtjänta av republikens tack.

Men intressantare ändå än bilderna voro folkmassorna som uppfyllde gatorna ivriga och redan feststämde. Vad är det för slags människor, hur ha de det, hur känna de det? Turisterna rådes eller bör åtminstone rådas de fällor och faror som lura då han faller sina omdömen. Men ett icke ens analfabeter ta miste på: här vandrar det härskande proletariatet i sin stad, och just nu mär det bra och gläder sig som barn på julafton. Ingen är klädd efter parismod, det har man aldrig sett. Ingen söker imitera en överklass, för en sådan har flertalet heller aldrig sett. Folket är sig självt.

Liksom från Sverige så strömmade turister från alla världens hörn till Moskva denna dag. Hotellet var en fullkomlig provkarta på alla världens folk och tungomål. Så långt från man nu kommit efter krig och inbördeskrig, hunger och nöd, att Moskva tryckt kan ta emot folk till ett fredligt skådespel efter alla

(Forts. å sid. 4.)

Protest mot rustningsindustrin.

Mot den privata krigsmaterietillverkningen i Sverige ha tolv svenska organisationer med fredsarbetar på sina program, riktat en framställning till statsministern. De främsta önskemålen i denna protest mot vår blomstrande krigsindustri är att tillverkningen av och handeln med krigsmateriel böra bringas under en sjuftalstidig, statlig kontroll.

Inflytande av utländska penningintressen i denna tillverkning och handel måste förbjudas och hindras. Såsom ett önskemål sättes dessutom upphörandet av all krigsmaterielexport från Sverige.

Organisationerna påminna om, att den fredsälskande opinionen inom olika folk knappast på någon punkt torde ha uppträtt med sådan enighet, som just ifråga om den okontrollerade vapenindustrin med dess världliga ekonomiska vinstmöjligheter. Det ligger i öppen dag och kräver inga bevis att de krafter och de kapitalmehavare som äro engagerade i rustningsindustrin äro berättigade med och eftersträva ett vidmakthållande eller ett ökande av den internationella anarkin, det utrikespolitiska osäkerhetsstillståndet och missämjan mellan stater och folk.

Just inför det nuvarande kritiska läget på nedrustningsfrågans område är det särskilt nödvändigt att ansträngningarna att kontrollera rustningsfabrikationen icke saboteras.

Bland undertecknarna av skrivelsen märkes ärkebiskopen själv i spetsen för Svenska ekumeniska nämnden, vidare Förbundet för kristet samhällev, Nationalplanerorden, Svenska freds- och skiljedomsföreningen, Svenska kristjänstvägarförbundet, Svenska sektionen av Internationella kvinnoförbundet för fred och frihet, Svenska skolornas fredsörening, Svenska världsfredsmissionen, Sverges godtemplars ungdomsförbund, Ungdomens fredsörening, Ungdomsförbundet Heimdal, Vita Bandets centralstyrelse.

Samma insikt om den privata rustningsindustrins verkan som krigspropaganda, har nyligen kommit till uttryck i amerikanska senaten, där en undersökning av krigsindustrierna beslutats. Särskilt framträdande äro i Förenta Staterna de måktiga industrier, som leverera beståndsdelarna i dess krigsflotta samt — därnäst — militärflyget. Att de summor som årligen gå till dessa ändamål måtas i hundratal miljoner är allmänt bekant.

Självfallet äro möjligheterna uteslutna att avskaffa rustningsindustrin, så länge rustningar är och för sig äro tillfäna. Men att en effektiv kontroll över den privata företagsamheten på området och över exporten av vapen och ammunition är önskvärd förefaller att ligga i öppen dag.

Hagar Olsson:

Den beträngda kvinnligheten

Fru Ebba Theorin-Kolare, Husmoderns mångkunniga och erfarna redaktör, har överraskat världen med en bok som i lätt käserande form behandlar kvinnans lyckomöjligheter. Detta ämne brukar ju vanligtvis behandlas av män, med den självskrivna auktoritet som männen alltid lägga i dagen då det gäller att utreda vad som är bäst och lämpligast för kvinnan. Med desto större glädje hälsar man varje kvinnligt bidrag välkommet.

Någon stridbar bok är *Kvinnan och det lyckliga livet* inte. Den bjuder oss inga finslpadade teoretiska vapen i den aktuella kampen för den beträngda kvinnligheten. Men den konstaterar på ett vitsigt och mången gång förbluffande sätt att kvinnligheten är och så vitt vi känner historien alltid har varit beträngd. Och detta är inte så litet. Det är tvärtom ganska mycket i en tid då man får vara med om kvinnlighetens nerslagte självuppgivelse. Hatten av för varje kvinna som i dag gör ett försök att stimulera den tylande kvinnliga självmedvetenheten!

I raska drag tecknar författarinnan kvinnlighetens törnestörda väg genom historien. Denna väg är enligt hennes åsikt om inte sammanfallande så i alla fall parallell med kärlekens. Där kärleken bryter fram till ett högre liv, där vinner också kvinnligheten segrar. Vid tid-

punkter då kärleken skattas högt — som t. ex. under romantiken — framtråda också geniala kvinnliga personligheter. Men kärleken och kvinnligheten ha arga fiender i den manstyrda och av män uppbyggda världen. Alla statsmän från Platon ända till Napoleon och Mussolini ha sett snett på kärleken i dess högre personliga former — ty staten behöver lydiga människor men ingalunda lyckliga. Religionsstiftarna ha varit kvinnans, kärlekens och livets förbittrade motståndare. Och även de yttersta dagarnas sjuksläkare, psykologerna, betrakta kvinnan som ett beklagligt faktum, en parasit som kommer mycken olycka åstad och helst borde oskadliggöras. Efter att först ha upplikt sexualiteten som drivkraften i allt som rör sig i människan, sitter nu den Äldrade Freud på sin visdoms utsiktsberg och varnar oss för kärlekens. Att det finns ett psykiskt kvinnoproblem, att kvinnan i allmänhet vantrives i den existerande kulturen, det ha psykoanalytikerna dock insett. Enligt Freud beror detta på att kvinnan är mer eller mindre värdelös som kulturfaktor och äger mindre förmåga till driftsublimering än mannen. Det finns dock andra psykologiska forskare — framför allt Adler — som uttryckt att det också kan vara något

(Forts. å sid. 3.)

Amerikas handel med Sovjet.

De rysk-amerikanska handelsförbindelserna för vilka vägen tycktes väl jämnad genom det officiella erkännandet av Sovjet-Unionen från Förenta Staternas sida i höstas, ha haft åtskilliga svårigheter att klämpa emot. Enligt senaste telegram är det nu meningen att nya förhandlingar om bl. a. ryska skuldfrågor skulle upptagas på diplomatisk väg mellan de båda staterna.

För inte länge sedan antogs i Förenta Staterna en lag, den s. k. *Johnson-förordningen*, enligt vilken all enskild kredit från amerikanska medborgares sida är förbjuden gentemot stater, som icke fullgjort sina betalningskyldigheter till Förenta Staterna. För Rysslands vidkommande hade emellertid en särskild överenskomst träffats. Det ryska handelsutbytet skulle finansieras genom den statliga Export-Import-banken och föll sålunda inte under Johnson-lagen, som särskilt var avsedd som påtryckning på de europeiska stater, som ännu icke betalatal sina krigsskulder till Amerika. Emellertid har nu Johnson-lagen tillämpats även på de ryska handelsförbindelserna och därvid hotat att alldes strypa dem.

Mot denna för både amerikanska och ryska intressen ödesdigra tolkning av lagen, protesterar den ansedda amerikanska tidningen *The New Republic* med skärpa.

I stort sett existerar ingen rysk skuld i samma mening som från övriga europeiska länders sida, påpekar tidningen. Amerika har aldrig lånat ett öre åt Sovjet-regeringen. Och om det hade gjort det skulle det säkert ha fått igen pengarna, eftersom Moskva alltid samvetsgrant fullgjort sina ekonomiska skyldigheter mot utlandet. Ungefär 187 miljoner dollar lånade emellertid Amerika till Ke-

renski-regeringen 1917, och en del av dessa pengar användes tydligen direkt till utrustningen av de vita trupper, med vilka man försökte störta den nuvarande regimen i Ryssland. Det förefaller minst sagt underligt att begära, säger tidningen, att Sovjet-regeringen skulle återbeta dessa utgifter. För den rysk-amerikanska handels framtid är det av allra största vikt, att den ryska regeringen får klart besked om den kan påräkna kredit. Just nu planerar Sovjet sin import under andra femårsplanen. Helre än att vänta på en mer eller mindre ovisst politisk uppgörelse med Förenta Staterna, är det klart att Sovjet placera sina beställningar för lång tid framåt på andra marknader.

Förenta Staterna, till vars ekonomiska återuppbyggande handelsförbindelserna med Sovjet skulle bidra, borde under dessa förhållanden gå endera av två vägar. Antingen skynda på med att ordna den s. k. ryska skuldfrågan eller också upphäva den nya förordningen och tillåta Export-Importbanken att fortsätta sin kreditgivning som från början var meningen. Ekonomiskt och finansiellt är det mindre riskabelt att bevilja kredit åt Sovjet-Ryssland än att de flesta av Amerikas övriga europeiska gåldenärar. Inte bara därför att landet i stor utsträckning behövs dess varor utan därför att det också har varor att sälja åt Amerika — vilket är den bästa och i själva verket enda möjliga garantin för att Amerika kommer att få ränta på sina pengar.

Varför skulle man, säger tidningen till sist, genom omotiverade isoleringssträvanden söka skada de nyligen åviggabragta vänskaps relationerna mellan Sovjet och Förenta Staterna och avbryta förbindelserna med en god, solvent kund?

TIDEVARVET

Radikal politisk veckotidning.

REDAKTÖR:
Carin Hermelin.
ANSVARIG UTGIVARE:
Ada Nilsson.

Utkommer varje helgfri lördag.
Triedwaldsgård 2, 3 tr., Stockholm. Tel. 20 48 42.

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh.: Eva Andén.
Norrlindsgatan 18.
Tel. 75 75, 75 76
STOCKHOLM

Specialitet: Familje- och arvsrätt
Boutredningar och testamenten, förtämlingsuppdrag. Även skriftliga förfrågningar.

Allm. Barnbörns- och poliklinik

Alla vardagar 11—12 för huvudsakligt och dess sjukdomar och 14—14.30 för kvinnsjukdomar.
För medelåsa kostnadsfritt, för andra mot erläggande av 2 kronor.

Stockholms stads Poliklinik vid Kornhamnstorg 4

Måndagar, onsdagar, fredagar kl. 9—11 o. m.
För huvudsakligt och dess sjukdomar.
För medelåsa kostnadsfritt, för andra mot erläggande av 2 kronor.

Professor Johan Almkvist

Nybrogatan 7, Stockholm. Tel. 67 50 75
Mottagning:
19-9-9, 4-5, d. 20-21, 22-23, 24-25, 26-27, 28-29, 30-1-1-1.
Hud- och Könssjukdomar.
UPPLYSNING I AKTENSKAPLIGA OCH SEXUELLA FRÅGOR.

Alma Axelssons FÖRLOSSNINGSHEM

LINNÉGATAN 19
Mottagar inackord även för längre tid.
Tryggt och egen. välskött.
Tel. 775 24.

Har Eder dam-
frisör Tidevarvet?

Centralbadets damfrisering

rekommenderas
Tel. 23 33 35. Föreläsnings.
Kl. 41 00 84.

Folkungadsgatan 84

Busslinje 59 stannar vid porten.

IVAN NYVELIUS S. A. AHLENIUS

LEG. TÄNDL. TÄNDTEKNIKER
Tel. 41 00 84. Tel. 43 22 56.

Småttfäri plomb. Konstgjorda tänder och tanduttagning. Röntgen.

Billiga priser.

600 meter blekt Lakansväv,

128 cm. bred, prima, något solbig, 80 öre m.
Oskarsöns Lager, Kungsg. 70, Hornsg. 8.

Moderna Funktionsfötter

i crepe och mockaplysch kr. 55. Duschschl. fr. 25. Bädskåp och 38. Ligga-fötter i luddin. 95. Sängar, 9 madrasser 5. Plymdusträtter från 65, elebjörk, korgbän, korkmattor, tyger, kast, stovar, stoppning. Realisation pågår, reparationer, beställningar. Fabrikshöden, Metarag. 6, hörn Södermannsg. 57, Tel. 40 07 66, och Jungfrug. 2, Östermalms.

Anders Thysks Juridiska Byrå.

(Grundad 1908)
Gustav Adolfs torg 16, Stockholm.
Rikstelefon Växel 10 65 74.

Rätttegnar, Inkasseringar, Boutredningar, Bouppteckningar och Arvskliffesför-
rättningar, Boskinnads- och ätenskaps-
skinnadsföreläsningar, Aktenskapförord, Testamen-
tenter och övriga juridiska uppdrag, omsorgsfullt och billigt.

Bra och billigt br NI på

Frälsningsarméns Hotell i Stockholm
Drottninggatan 66, tel. 23 27 75
Stilla och lugnt. God betjäning.

Rikt illustr. katalog

över burlägar, akvarierisk och tillbehör
sändes mot 50 öre i frimärken.
A. G. COHNS SÖDÖG, HANDEL,
S:t Paulsgatan 22, Stockholm.

Den 19 Maj 1934.

Vad stunden
kräver.

Ständindelningens tid med adel, präster, borgare och bönder, är förbi. Den har efterträts av klassindelningen. Och i våra dagar har klassindelningen blivit särskilt tillspetsad — eller snarare klasskamp. Samhället är uppdelat i borgerliga och icke borgerliga. *Borgerlig samling* har blivit ett omycket ord och omycket sak. Begränsningen av ordet »borgerlig» uttrycker i slagordet »borgerlig vänster». Man talar inte längre om höger och vänster. Detta betyder också att vänstern är splittrad. Vi ha sett att den varit det även i andra länder och vilka ödesdigra följder det medfört. Därigenom har vänstern fallit. Den s. k. borgerliga vänstern har blivit bortspokad bland högern och socialdemokraterna äro för tillfället tillbakaslagna.

Vår borgerliga vänster, som splittrades år 1923, har efter elva års tungan-på-vägen-politik och tillbakagång i egentlig maktställning nu preliminärt beslutat sig för återförenas. Ett sammanplockat program som underlag och ungefär samma människor, d. v. s. män, i ledande ställning är vad man hittills vet. De frisinade behövde tre dagars debatt, vilket låter ana, att meningskilligaktigheter ej saknats. Liberalerna fattade sitt beslut på en dag och uttalade sig även för önskvärdheten av att »utomstående» skulle tillkallas för att diskutera programmet och underteckna ett upp-
rop. Liberalerna ha förstärkt att man icke endast beslutar bilda ett nytt parti, man måste även göra något för att få anhängare. Men, det återstår att se, vilka dessa »utomstående» personer skola bli. Och än mer, vilka möjligheter som finnas för dem att göra sig gällande. Frågan är nu: Skall detta s. k. nya parti bli en förklarings- eller en borgerliga samlings- eller skall den utgöra möjligheten till en enad vänster?

Ty endast en om demokrati enligt samlad vänster, kan ha möjlighet att rädda och förverkliga de-

Gift kvinnas
rätt till för-
värvsarbete.

På initiativ av Uppsalakretsen av Svenska Kvinnors Västerförbund, hade politiska kvinnoföreningarna i Uppsala tillsammans med Kvinnoförbundet för fred och frihet samt Kvinnliga Studentföreningen förra tisdagen anordnat ett offentligt opinionsmöte omkring ämnet gift kvinna i förvärvsarbete. Sedan mötet öppnats av fru Märta Tamm-Görlind hölls föredrag av advokat Ruth Sjönerstedt samt fl. ic. Anna Beckman. Talarna framlade bl. a. de värdor ur såväl samhällets som hemmets och familjelivets synpunkt som ett kringkärande av kvinnans självständighet och ekonomiska ansvar måste medföra.

Efter de med starkt bifall mottagna föredragen antogs en resolution där det med anledning av motionerna i riksdagen framhålls att en lagstiftning, som gör kvinnans rätt till yrkesutövning beroende av hennes civiltstånd lätt får betänkliga konsekvenser och att den utgör en mot kvinnorna riktad reaktion, som hotar att starkt begränsa deras verksamhetsområden.

Vi här församlade svenska kvinnor, fortsätter resolutionen, representerande skilda verksamhetsområden och olika politiska åskådningar, anse kvinnans fulla medborgarskap vara ett omissligt samhällsvärde och äro starkt beslutna att hävda vår rätt till yrkesutbildning och yrkesutövning på grund av fallenhet och intresse, oberoende av civiltstånd, vår rätt och plikt att ställa vår erfarenhet och duglighet i det allmänna tjänst. Vi vilja verka för kvinnans höjande ekonomiskt och socialt och för fullt likställighet mellan kvinnor och män i medborgerligt händelse. Vi vädja till kvinnorna att sluta sig samman i målmedveten kamp för mänsklig självbestämmande och rätt att taga ansvar.

mokrat. Det kräves av ett nytt vänsterparti att inte sjunka i högerns armar, när så passas. Utan att föra en självständig, rakryggad, radikal (d. v. s. till roten gående) politik, som förstärk att ett vänsterpartis arbete för det framtida samhället måste ske genom samverkan åt vänsterhåll. Socialdemokraterna äro visserligen ej på modet för närvarande, ty de ha haft motgång. Men de skulle lättare kunna föra en demokratisk politik, om det finnes ett radikalt vänsterparti, som inte samarbetade med dem endast för egen vinning skull utan för demokratins skull.

Icke ett hopkompromissat parti bestående av enbart den gamla surdegen med dess föregående utan ett demokratiskt vänsterparti i anda och samning — det är vad stunden kräver.

Samma rätt
och samma
skyldigheter.

Till första kammarens första tillfälliga utskott, som har att behandla motionerna om utredning beträffande blyssor och dubbelbetjäner har ett antal kvinnoorganisationer riktat en skrivelse, med begäran att utskottet ville avstyrka den i de ifrågavarande motionerna föreslagna utredningen i vad den avser åtgärder för begränsning av gifta kvinnors anställning i statlig eller kommunal tjänst.

De undertecknade föreningarna äro Kvinnliga kärsammanslutningarna Centralråd, Fredrika Bremerförbundet, Svenska Kvinnors Medborgarförbund, Svenska Kvinnors Nationalförbund och Svenska Open Door gruppen. En del av dessa föreningar hade, som vi förut omnämnt, gått med på en utredning men under det uttryckliga vilkoret att den bl. a. gjordes förutsättningslös — vilket ytterligare starkt understrykes i föreliggande skrivelse. Man hade sålunda endast velat få statistiska uppgifter om antalet gifta kvinnor i statstjänst samt såväl möjligt i vilken utsträckning den ekonomiska faktorn avgjorde frågan om deras kvarstående i tjänst.

Genentom det utskottslutande, som ligger till grund för andra kammarens beslut i frågan framhåller skrivelsen stora betänkligheter. Närmast bland de förslag som böra utredas nämns ju i utskottslutandet möjligheten för gift kvinnor, som avgått ur tjänst, att efter behovsprövning åter inträda i samma eller annan betättning. För det första — påpekar skrivelsen — blev osäkerhetsmomentet beträffande möjligheten till återträde så stort, att den ifrågasatta utvägen ter sig som en illusion.

För det andra skulle statsmakterna för vinnande av detta osäkra mål införa behövsprincipen som ny anställningsgrund vid sidan av de enda grunder lagen hittills känner, nämligen *färdigskap och skicklighet*. Ett sådant steg, heter det vidare i skrivelsen, torde icke bliva utan betydande konsekvenser även på andra håll inom statstjänsten.

Vidare betonas att inga av de åtgärder

Hr Lindhagen
motionerar
om åborätten.

En motion om åborättens återställande till det skick i vilken den framträdde i proposition vid 1926 års riksdag, d. v. s. utan den kompromiss som nu gäller och enligt vilken åbon efter 20 år har rätt att inlösa jordbruket, har väckts i första kammaren av hr Carl Lindhagen. Hr Lindhagen betecknar årets kungl. proposition om upprättande av arrendeegenahem såsom ett allt för fattigt experiment — »att genom länerörelse skapa några arrendeegenahem i viss kronan tillhörig mark, ägnade till självförsörjning». Han erinrar om jordbrägens skittande öden och den ofullständiga åborättens ineffektivitet, som årets proposition ingående avhjälper.

Hr Lindhagen hemställer att riksdagen vid ett återställande av åborätten i dess ursprungliga skick även ville isäsa, att lagen om åborätt och lagen om tomrätt kompletteras med inteckningsrätt för fordran i åborätten samt vidare att uppläsa av kronojord för bildande av självständiga jordbruk fullständiga sålunda, att även emskild jord, nämligen odlingsmark och husbehovsskog å bologårdsmånen och gods, skall genom lag, stödd av expropriationsrätt, kunna på skäliga villkor ställas till förfogande, vare sig det gäller bildande av nya jordbruk, komplettering av ofullständiga jordbruk eller frislösning av arrendejordbruk.

som i förevarande sammanhang föreslagits, kunna anses vara ur samhällets synpunkt ägnade att minska eller lindra arbetslösheten.

De undertecknade kvinnoföreningarna vidhålla alltså sin vid många föregående tillfällen uttalade ståndpunkt att gift kvinnor i statstjänst — och detsamma gäller givetvis beträffande den statsunderstödda kommunala tjänsten — bör förbli vid samma rätt och samma skyldigheter som övriga anställda och att hennes ställning icke bör vanskliggöras genom särskilda undantagsbestämmelser. I denna skrivelse syftas här även Svenska Kvinnors Västerförbund till fullo instämt i en likaledes till utskottet ingiven skrivelse, där det hemställs att utskottet ville avstyrka den av andra kammaren föreslagna utredningen i vad den berör gifta kvinnors anställning i statlig eller statsunderstödd kommunal tjänst.

Vigbyholmsskolan

INTERNATSKOLA FÖR GOSSAR OCH FLICKOR.

Vigbyholmsskolan vill i sitt arbete söka ta hänsyn till de olika elevernas begåvning, arbetstakt och intresseinriktning. Skolan består av en fyraårig grundskola (förberedande klasser) samt en därpå följande sjuårig skola, avsedd att skinka en allmän medborgerlig utbildning. Elever som skola gå vidare till akademiska studier kunna inom två år nå studentexamen, övriga elever kunna ankyta till skolor för vidare praktisk-teoretisk utbildning (tekniska, merkantila eller praktiska skolor).

Såväl gossar som flickor mottagas från nybyråstadiet. Skolan är belägen vid Stora Värtan, ca 2 mil norr om Stockholm. Prospekt genom undertecknad, adr. Vigbyholm. Tel. 50. PER SUNDBERG.

Hersåtra Internatskola,

CARLBERGA, SÖDERTÄLJE. 8-klassig flickskola under K. Skolstyrelsens inspektion. Normalkolekompetens. — Undervis. bedrivs i enlig med moderna psykologiskt-pedagogiska metoder, avsedde att inom kursplanens ram — befordra en på analys o. intresse grundad självverksamhet, godande t. koncentrat, målmedvetet arbete. Skolan strävar också efter att ge sina elever ett gott hemts kärlekfulla och individuella omvårdnad. Det praktiska arbetet, skölkök, vävn. o. s. v. avpassas till sin omfattning efter elevernas lägg o. lägg.

Skolans läge är vackert, luften syner, starkande o. terrängens lämpl. för härd. Irluftsl. Barn till utlandsresor mottagas gärna. Redogörelse genom ANNA SUNDBERG. Tel. SÖDERTÄLJE 532.

Vävskola med mönstertitning i Sigtuna.

För vävkunniga och stoffkunniga. Komposition med praktisk vävning, heminredning m. m. För nybörjare. Yrkes- och hemvävs kursen. Växtfärgningskurs. Kurs i handspinning av lin och ull. Rationella vävredskap och arbetsmetoder. Skolhem med billig pensel. SVENSKA VÄVINSTITUTET, TEL. SIGT. 234. Ledare: Mary van Rijswijk.

Ett stipendium

för kurs å Kvinnliga Medborgarskolan vid Fogelstad 9—26 juni eller 4—26 okt. sökes skriftligen före den 1 juni, resp. 15 sept. hos rektor Honorine Hermelin, Fogelstad, Jultia.

Sökande skall tillhöra Södermanlands länsförbund av Svenska kvinnors västerförbund. Länsförbundets styrelse.

Grevesmühliska Samskolan.

Grundad 1812. Realexamensrätt 1908.

Fyraårig realskola. Inträdesförordning till klass I: sex klasser i folkskola eller motsvarande. Inträdesprovet den 16 maj eller efter värdernens beslut. Rektor träffas 10.30—11 i skolan, Kungstensgatan 4, 3 tr. Tel. 11 09 09.

Beskowska Skolan

ENGELBREKTSGATAN 9—11.

Gossläroverk: 4 förb., 4 mellanklasser och 4 ringar.
Exp. alla dagar 10.30—11. Tel. 10 90 40.

Kvinnliga Medborgarskolan
vid Fogelstad

En kortare orienterande JUNIKURS även lagd som

FORTSÄTTNINGSKURS

för dem som förut deltagit i Medborgarskolas kursen 9—26 juni 1934.

Kurser i medborgarskolan vid Fogelstad 1934.

Närmare upplysningar hos Rektor Honorine Hermelin Fogelstad • JULITA

Det nya ledarskapet.

I denna tid, när behovet av ledare tar sig många ödesdiga uttryck och sätter en djup prägel på både politiskt och kulturellt liv, förefaller ett försök till definition av det rätta, det för vår tid dugliga ledarskapet, att vara av stort värde. Den artikeln av J. J. van der Leeuw om *Det nya ledarskapet*, ur vilken vi härnäst göra några utdrag i översättning, tycks oss innehålla många givande och upplysande synpunkter. Författaren till artikeln är holländare, bekant genom flera större arbeten om uppfostran och skolväsendet, en vittberättad och samhällsintresserad vetenskapsman och föreläsare. Artikeln har varit publicerad i den i London utkommande tidskriften för pedagogiska frågor, THE NEW ERA in Home and School.

Det nya ledarskapet är inte detsamma som gamla tiders, när ledaren dyrkades som en gud i människogestalt, inte heller detsamma som en mera nyligen förgångna tids, då ledarskap betydde seger i striden om makten. Den nya ledaren är den *representativa människan*, erkänd som sådan av gruppen. Hon representerar i sitt liv det större liv, som levas av hela gruppen, hennes storhet ligger i att hon gått ut över den enskilda individens gränser och verkligen delar tillvaron med den grupp, som hon förtrodd och uttrycker. När den korar henne till sin ledare känna gruppens medlemmar, att denna människa förmår uttala vad som vägt röde sig inom dem själva. Hon gör och säger vad de endast obestämt kände.

Den representativa karaktären i detta nya ledarskap blir möjligen endast genom att människan spränger den tränga individualismens gränser. Den *isolerade människan* kan inte uppnå något annat ledarskap än makts. Det är en ny aristokrati, denna den representativa människans aristokrati, grundad inte på börd eller blodslinje, utan på att hon identifierar sitt liv med gruppen.

Den representativa människan är inte bara starkare än sina medmänniskor, hon är framförallt mera förstående, har en vidare sympati och mera skapande fantasi. Hennes ledarskap kräver inte hänsynslöshet eller förstökelse inför känslor. Det är insikten och förutseendet ledarskap. Ty den representativa människan företräder inte endast vad hennes grupp tänker eller känner — det kan också den mest vulgära press göra. Hon representerar en högre nivå av mänskligt medvetande än den allmänna råder inom gruppen. Och därigenom kommer denna att kännas som ett tryck, ett obehag, den laddade spänningen före ovidret. Ledarens intuition är blixten, som skänker befrielse i den pressande atmosfären, hans förlösande ord är det sanna *logos spermatikos*, varigenom ett

nytt medvetande födes inom gruppen. Den representativa människans företrädare är inte det som är, utan det som skall komma. Hon är den nya tidsålders förlösare.

Det är genom uppfostran som det nya ledarskapet kan förverkligas. Den gamla skolan eftersträvade att skapa ledare och den framställde i första hand fysiska, heroiska ledare. — Det var framförallt en lugn känsla av överlägsenhet som aldrig tvivlade på sig själv, vilken präglade detta ledarskap. Nu är detta naturligtvis en enorm fördel — så länge denna överlägsenhet övertygar andra. Den gör varje försök till självhövde överflödigt: det är bara den, som tvivlar på sin egen överlägsenhet, som måste kompensera sin underlägsenhetskänsla genom ett skrymsamt eller övermodigt utprägnade.

Men det är något mer än bara föreställning i denna överlägsenhetsinställning. Den bärs upp av mycket påtagliga karaktärsdrag. Karaktären, eller den moraliska ryggraden, utgörs i själva verket av flera samverkande egenskaper. Undertryckandet av känslan och framförallt av fantasin, i förening med en mäktigt konventionell lagstiftning om vad man kan göra och vad man inte kan göra, vad som passar eller inte passar, kan åstadkomma en fast struktur, som inte sviktar ens under hård påfrestning. Men priset som måste betalas för detta är högt: ett utthugnat känsloliv och brist på omedelbarhet är bara en del av detta pris.

I en tid när alla värden provas och ingenting står sig som inte har ett verkligt värde, är det inte nog att göra en sak därför att den är passande, eller avstå från att göra den därför att den inte är passande. Vi måste veta varför vi gör en sak, vi måste handla medvetet, inte konventionellt. Den nya moralen är inte förfärdigt för några regler. Den grundar sig inte på sedvänjor och traditionens auktoritet. Den framspringer inifrån, dess omedelbarhet är inte underkastad några regler.

Traditionen eftersträvar uniformitet, den strävar efter att se nuet såsom rotat i det förlutna. Den representativa människan inspireras av den omedelbara framtiden, den lever redan inom henne, hon skall förmedla den till sin egen samtid, hon är dynamisk och inte statisk. Och detta ledarskap av intuition och förutseende kan inte utvecklas under vårt nuvarande uppfostringsystem.

Ännu mindre är detta fallet med det högsta ledarskapet av alla, det artistiska ledarskapet, det konstnärliga, det apolloniska. Skolorummet är knappast rätta platsen för musernas kyss. Så länge traditionen får härska i uppfostran, och dess

ideal är det heroiska ledarskapet, kan man inte undra över frånvaron av vision och inspiration i vårt nationella liv. Det apolloniska ledarskapet måste förkännas av en inställning, som dyrkar endast naturliga dygder och betraktar känslor snarast som något uppåt.

Andå har det aldrig funnits en tid, som haft ett så starkt behov av det visionella ledarskapet som just vår. Dagens problem må förefalla övervägande politiska och ekonomiska. Men bakom både politik och ekonomi står — den levande människan och det är den levande människans kris som slutligen blir avgörande för världskrisen. Besvikelsen efter kriget har skapat en misstrogen och cynisk generation, en generation utan tro. Människan kan inte leva utan tro. Det är den enande och uppbyggande kraften i hennes liv utan vilken hon faller sönder. Det behövs inte vara en religiös tro. Tron på en ledare, ett ideal, tron på sig själv kan verka som en centralt organiserande kraft. Vår tid lider av bristen på tro. Den har inga illusioner utan förtvivlan. Och den kommer inte att vakna till en ny vision utan det apolloniska ledarskapet.

I den nya uppfostran kan konstnerna längre vara en bisak, som den är i de flesta skolor för närvarande. Den måste ingå som en väsentlig del i skolans liv, åtminstone lika mycket som sporten i den gamla skolan. (Här avses särskilt den engelska skolan, Red's anm.) Inte så att sporten skulle bannlysas, men dess fruktansvärda monopol måste brytas. Sporten skulle få kvarstå som en viktig del av skolans liv. Men det skulle också konstnerna vara. Dess inflytande på skolan kommer att visa sig vara minst lika värdefull och nödvändig som sportens för den harmoniska utvecklingen av individen.

Om denna harmoniska utveckling är möjlig utan närvaro av det andra könet är en stor fråga. I de flesta diskussioner om ledarskap utgår man ifrån, att det bara är pojkar som kan bli ledare. Flickorna nämner man inte en gång. Det är sant att utom en och annan Jeanne d'Arc äro kvinnorna knappast ägnade för det heroiska ledarskapet som är byggt på *manliga dygder*. Men det nya ledarskapet kräver i lika hög grad kvinnliga egenskaper. Den nya typen av ledare kommer nog att bli mindre uteslutande manlig — den kommer säkert att vara mera mänsklig. Och — varför skulle man inte erkänna det? — den nya ledaren blir kanske en kvinna.

Två kvällar.

I går. En liten godtemplarlokal på landet. Några arbetare. Några bönder. I talarstolen en blek yngling, som ivrigt gestikulerande utlägger nazistevangeliet text. Svenskt fläsk åt svenska bönder. Svenskt konst åt svenska folket. Inga judar. Leve isoleringen. Heil!

I dag. Klockan är 1/2 12 på kvällen. Jag skrivar på radion. Byrds expedition vid Sydpolen talar. Från andra sidan jordklotet talar människor till mig. Jag hör deras röster, uppmärksam på det av vad de säger, hör deras sång. Änna avstånd längre. Hela jorden är vårt hem, alla folk bröder.

Astrid Jansson.

En läkare yttrade:

»När allmänheten en gång kommer underlind med, huru verkligt förstklassiga och hygieniska Systemadrasserna äro, komma inga andra madrasser att efterfrågas.»
Lyd den måning, som ligger i dessa ord och köp nästa gången en SYSTEMADRASS. Sedan Ni en gång prövat den, godkänner Ni ingen annan.

Äkta endast med skyddsmärket »System».

SYSTEMADRASSER

Tillverkare: A-B STOCKHOLMS VADDFABRIK Stockholm, Ljefvömen. Tel.: 43 51 75, 43 51 76, 43 51 77.

Säljes hos: Möbelfhandlare, Sängkläder- & Matfakturalaffärer m. fl. inom hela landet.

Den beträngda kvinnligheten.

(Forts. fr. sid. 1.)

fel med ett samhälle och en kultur som tvingar kvinnorna att känna sig överflödiga. Denna upfattning går författarinnan själv in för och man kan utan vidare ta för givet att hon på den punkten har bakom sig alla självständigt tänkande kvinnor.

En annan sak är sedan om man kan dela hennes optimistiska tro på kvinnlighetens och det högre kärlekslivets framtid. För ögonblicket synes utvecklingen åtminstone peka i rakt motsatt riktning och vi torde gå mot en tid då en hysteriskt uppjagad »manlighet» kommer att utbreda sina fassor i den ena staten efter den andra och taktlast söndertrampa livets lyckomöjligheter. Anlägger man så vida historiska perspektiv som fru Theorin kan man naturligtvis lättare komma till optimistiska slutsatser. Enligt hennes teori är det personliga kärlekslivet en relativt ny företeelse i historien. Trots motstånd och förföljelser har det långsamt arbetat sig utifrån i Västerlandet för att till slut verkligen upptäckas under renessansen. Då skapades den friare och mera kvinnliga levnadstil som i viss mån präglat vår nutida kultur. Sålunda kunde man betrakta den nuvarande utvecklingen som ett tillfälligt balslag.

För egen del vill jag inte neka till att jag är böjd för svartaste pessimism. Det

äger sin riktighet att kvinnan, om hon förmådde sublimeras och i social verksamhet omsätta sin djupaste och starkaste drift, moderligheten, skulle ha möjlighet att bli en kulturskapande faktor av oändligt betydelse. Men hur skall denna livsvärdande moderlighet kunna göra sig gällande i ett samhälle som är byggt på tankens och giftgaser och förödande konkurrens? Och hur kommer det sig att kvinnorna under den tid av relativt medborgerligt frihet som varit dem beskärd i den moderna demokratiens höga visat en så påfallande obehägenhet för att slå in på denna väg och i stället slitit ut sig under försöken att konkurrera med mannen i manlighet? Jag vill ingalunda här uppträda som olycksprofet, men jag anser att man inte lättvindigt kan glida över dessa spörsmål. Det är bra att inte ge upp hoppet, men det är också bra att vara medveten om sin egen svaghet och inse var den består. Kvinnans svaghet består i att hon inte tycker om att rådråga den slinx som säger: Känn dig själv! På grund av denna svaghet har kvinnan gått fram i blinda. Hon har kämpat för en plats i solen utan att vara medveten om sin egen historiska mission, utan att fatta sin kvinnlighets djupaste kraft.

Hagar Olsson.

Köp lotter!

Till förmån för sin upplysnings- och hjälpverksamhet har Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet ordnat ett lotteri, vartill lottförsäljningen just nu pågår. Trehundraotvåring vinster till ett sammanlagt värde av 3,121 kr. äro samlade upp på förbundets expedition Lilla Nygatan 4, Stockholm. En del av vinsterna ha i. ö. ställts ut till besökande och besök tas gärna emot mellan kl. 12 och 4 alla dagar utom lördagar.

Det är en mycket personlig och mycket lockande utställning som åstadkommits. Huvudvinsterna utgöras av konstverk, oljemålningar av Olof Hermelin, E. Hald, Mollie Faustman och Max Marcus m. fl. värderade till 50—400 kr. Silversaker, smycken, böcker, presentkort på värdefulla tidingar, en minst hundra-årig nötkäppare med egen historia, äkta

danska dockor av kulturhistoriskt intresse — det är endast ett litet axplock ur den dekorativa och mångsidiga samlingen.

För den som mera intresseras sig för det goda ändamålet än för tillfredsställelsen av den privata längtan efter något eller några av alla dessa lockande ting bör påpekas, att förbundets verksamhet även omfattar vissa hjälpåtgärder för arbetslösa ungdomar. Genom lottköp kan man alltså bidra till skapandet av ett stipendium som möjliggör för någon intresserad ung människa att vid en folkskola eller liknande institution berika sitt vetande om samhälls- och internationella spörsmål. Förbundet har i. ö. redan en stipendiat utsänd, hon deltar nu som bäst i den pågående värkursen vid Kvinnliga Medborgarskolan på Fogelstad.

Men för att återgå till affärerna: Lottpriset är 1:— krona och lotter kunna rekriveras genom förbundets eller direkt hos fröken M. Wiedgren — tel. före kl. 1/2 10 L. m. 10 68 23.

Ateneum för flickor

Sveavägen 48.

Tel. 10 36 90. Postfack 3093, Stockholm 3.

Fyranårig småskola. Fullständig folkskola med normalskolekompetens. Anknäpning till folkskolans 4:de och 6:te klasser. Kompletteringskurs för inträde i gymnasium. Praktisk klass. Mångåriga försök med koncentrationsläsning. Okat utrymme för självverksamhet och praktiska övningar. Mottagning 11—12 (utom lördag). Inträdesprövningarna börja den 4 juni kl. 9.

Ateneums skolköksseminarium

Sveavägen 48. Tel. 10 52 65. Postfack 3093, Stockholm 3.

Läroinnehållsplan börjar den 1 september. Ansökningstiden utgår den 10 maj. Husmoderskursen börjar den 1 september. A-linjen ger en grundläggande övning i hemmets arbeten. B-linjen förbereder för fortsatt yrkesutbildning i hushållsarbete (skolköksseminarium, kursen för ekonomisk- och hemföreläsning m. m.). Yrkeskursen för hemföreläsningar börjar den 1 september. Kursen avser att ge den utbildning som erfordras för att med insikt, ordning och sparsamhet kunna förestå ett hem eller större hushåll. Yrkeskursen för tvättninor börjar den 1 november. I kursen utbildas tvättninor för tvättninor vid större anstalter. Prospekt och upplysningar lämnas på begäran. Mottagning kl. 11—12 (utom tisdag och lördag).

Restaurang Port Arthur

Blekingegatan 40.
(Invid Götgatan.)

Dörrarna stängas kl. 9 e. m.

BRA matställe!

Eldslågan över Kreml.

(Fort. fr. sid. 11).

de blodiga som utspelt här. Revolutionens ande är kvar, det känner man, men den kan kosta på sig ett leende nu, ett leende av triumf.

Så mycket tyckte vi oss ha sett, då solen sjönk som ett väldigt valborgsmisshål bakom de gyllene kullorna i Kreml. Tidigt på första maj gick ett långt lag av ordinarie män och kvinnor över bron som leder till backen mot Röda torget, demonstrationens hjärtpunkt. Det var turisternas demonstrationståg som placerades på torget, med ryggen mot det murmorgårda Kreml, och i närheten av Lenins mausoleum. Det var parkettplais, men vakter höllo dock något uppsikt, att kapitalisterna inte satte sig på stenbalustraderna, som sågo så inbjudande ut.

Hela torget var nu fyllt av militär, gröngrå kadetr med röda, blå eller vita mössor, de sågo ut som blommande tulpanodlingar, där bajonetterna stucko upp som ogräs. I alla gatuyminningar stodo oroligt väntande trupper, så långt man såg. Sneit framför oss hade vi ett sortiment av hela världens uniformer, det var militärtaffelarna, alltså herrar för vilka detta skådespel var ett särskilt memo. Under dagarna efteråt hörd jag ett par gånger den förhoppningen uttala sig herrarna mellan ha förstätt.

Upp på mausoleet stod en liten grupp män, mer bland dem var, sådes det, inte Stalin, han lär ha stått på andra sidan mausoleet.

Den stora militärparaden.

Vad som nu tog sin början klockan 10 under den strålade vårhimlen, var en militärparad av väldiga mått. Man måste tänka på bilder man sett från kaiserstyckland då folkkommissionär Kim Vorozjlov sprängde med sin stab in på torget förbi sina oroliga leder. Men mannen där var ingen paradjög, han var den förne arbetaren som under inbördeskriget höllit den röda frontens mest utsatta punkt åt söder, kringrädd, tillbakaslagen och segrande till slut.

Man jublade också mot honom, man jublade mot hans häst, när han suttit av och den fördes bort till torget, jublade när han besteg talerstolen och höll dagens enda stora tal till Sovjetunionens Röda armé och dess arbetare och bönder, vilka senare emellertid inte voro representerade vid tillfället.

Hade man då kunnat förstå eller fått sig uttytt detta tal i stället för att läsa det första senare, hade det militära intrycket av första maj kanske inte blivit så överväldigande som det blev. Ty det är huvudsakligen ett civilt tal, i vändningarna stundom påminnande om ett tron- och bland de jättestora och omissliga framsteg Sovjetunionen gjort under året nämnas främst förbättringen av förhållandena till övriga makter i världen särskilt Amerika och Turkiet. Han understrekar att arbetarnas och böndernas regering har vidtagit otaliga åtgärder för att upprätthålla och trygga världsfreden och säger att om vissa stater göra krigspolitik, så är det inte Sovjetunionens fel, men hel världens olycka.

Under året har Sovjet emellertid betydligt ökat sin armé så att den nu är ett mäktigt och fruktansvärt förvar för ett land som bygger upp socialismen. Men Sovjet har ökat sina vetenskapliga, tekniska och kulturella styrkor lika väl som

de militära och kan nu med stolthet förkunna för världen genom Vorozjlov att "vi stå fasta och fulla av förvisning på vår historiska posta."

Folkets eget jättelygplan.

I den andan var det Vorozjlov förestående rekryterna den trohet som de uppregade efter honom, och sen satte sig den röda härsmakten i gång. Det var en välkucerad armé med alla maskinella tillbehör som defilerade. Bland flygarna och krigskemisterna funnos också kvinnor, livligt applåderade av åskådarna. Annars applåderades mest vackra uniformer, kanoner av guld kaliber och den väldiga flygskadern på över sex hundra plan. Till slut kom ett jätteleplan flygande, som såg ut som en örj bland småflyget. Det plan som byggts av frivilliga bönder, kastade sig i slasbanna vändningar över torget och stan, föremål för mycken beundran.

Men inte bara i detta plan tyckte sig folket ha det utan hela härsmakten var deras. Folket har ju svulvit och försakat och avstått från frukten av sina mödor för arméns skull och de lita på dess förmåga att bevara freden. Invänder man något detta att rustningar inte bara avnyta rustningar, svaras häfigt, att ingen kapitalistisk stat kan på allvar tro att Sovjetunionen rustar för att erövra nya områden. — Nej men man tror att ni rustar för världsurevolutionen. — Det är inte sant. Vi överlata åt andra ledarna proletariat att göra revolution hemma hos sig själva.

"Och så kom antingen arbetarägare. Det var en procession som i fem timmar rann genom torget i hela dess bredd, och sen klöv sig i två röda strömmar nerför bakarna mot Moskvalfoden. Det liknade ett triumfåg men också ett karnevalståg. Först kom under ett fladdar av röda förn arbetarna från den fabrik som är 1905 var den första att strejka i Ryssland. Så alla industrigruver med sina emblemer, framför allt var det maskiner, maskiner, maskiner, som bars i taget, men även gummiv-, klöck- och textilindustrier avnoro representanter. Lenin och Stalin buros som ikoner av modernt snitt och mitt bland dem karikatyrer av fascister och kapitalister, av andra internationella och Nationernas förbund. Den mest aktuella fienden var Japan. Det hela var festligt, muntert och ändlös, ändlös, en revolutionens apotes.

Festkvällen i Moskva — den verkliga första maj.

Men jag undrar om inte det starkaste intrycket av första maj kom till st, då aftronen svalkades och demonstranter och åskådare blandade sig på gatorna. Det alltför gröngrå intrycket av militär och mordmaskiner hade bleknat, det röda intrycket likaså. Nu lustvandrade man bara bland det lustvandrande Moskva. Miljovoro i rörelse, men ändå var ingen stockning, inte något knuffande eller otalighet, inget skrän, ingen fylla, ingen synbar polisdirigering av massorna. I förtören längs den stora gatan Tverskaja voro utställda ritningar och skisser till planerade byggnadsverk, och framför dem stannade ungdomar och flickor par om par och studerade och diskuterade framtidens bostads- och kulturpalats. Det föreföll helt symboliskt. Mycket av sovjetlandens paradis fin-

Alex von Muralt:

Första maj i Wien.

Första-majfestligheterna i Wien kunna för framtiden betraktas såsom karaktäristiska miståpår i Österrikes, förresten i vis mån i hela Europas historiska utveckling. Det socialdemokratiska majfrån det i den unga republiken var vittberömt, många utländska partikamrater hade ingen högre önskan än att åtminstone en gång få vara med om den »överväldigande upplevelsen» av en första maj i Wien. Det är också sant att det var fart och stil på denna wienska första maj. Den socialdemokratiska regiminen visade med alla medel att Wien var en röd stad. Och i en stad där detta parti under sina bästa tider förlagode över 600,000 väljare var det naturligtvis en enkel sak att få till stånd ett festligt av jättelika mått. Det var hundratusenden som under förmiddagens volp vandrade från arbetarkvarteren till den berömda Ringen och framför Rådhuset, där partiledningen hade sin plats på en tribun.

Under tidigare år skall det ha härskat en spontan och äkta biförrelse vid dessa demonstrationer liksom under hela festens lopp. Men på grund av den ekonomiska krisen och ett på många håll råddande missöje med partiledningen blev biförrelsen allt mattare och från år 1931 kunde den knappast rycka någon med sig längre. Man såg massor och åter massor av folk, som helt bygligt marscherade förbi, men den edliga stämningen fattades. Och den som hade denna bild i minnet blev inte alltför överraskad, när massorna den 12 februari 1934 — när det kom till avgörande kamp — lämnade partiledningen och Skyddsförbundet i sticket. De trodde inte längre på seger för sin sak. Hade parollen om generalstrejk efterkommts den 12 februari hade orolighetsbrens allt mattare och från år 1931 kunde den knappast rycka någon med sig längre. Ett mycket svårt nederlag för austromarksmen, masspsykologiskt sett kanske det allra svåraste, var första maj 1933. Regeringen Dollfus hade i sin diktator-

nes endast på papper, men dessa papper fascinerade de unga.

Medan de privilegierade arbetarna, de så kallade udmarsk finga gå på opera och ballet, teatrar, biografier och konserter till beivring för sitt arbetsnit, vandra de andra omkring, ittande på illuminationer, lysande till högtalarna som larmade i alla gathörn, drökte lemonad, ato glass och vad man annars kunde hitta på en festdag. Luftvärnets strålkastare genomskorsade himlen, och där de träffade den kommo stjärnorna i rörelse och alldeles som folket dansat i majtåget, dansade de däruppe utanför sina banors vardagliga tvång. Fråga de andra morgonbristarna, det var inte bara jag som iakttagit detta optiska fenomen.

Och mitt i allt detta sopades stan ren igen av skaror av arbetare och arbetarskärer. Det var förvånande lätt gjort, ty det finns ju så litet att skräpa ner med i Moskva.

När vi äntligen vandrade hem över Röda torget såg jag för första gången den röda flaman där.

Det är en röd fana som vajar dag och natt över regeringsbyggnaden och, emedan beilst underifrån, ger illusion av en fladdrande eldsåga över Kreml.

Lin Wagner

riska uppläggnings första blomstring helt enkelt förbjudd festtag. Ringen såg ut som ett fältlager, den var genom taggtrådsbarriärer avstängd från alla infartsvägar från de yttre bezirken och det var symboliskt att förbundshärens ensam detta är behärskade Ringen. Socialdemokraterna kunde visserligen få gå omkring med Första-Maj-Bandet på bröstet på de andra gatorna. Med proletariets rätt över gatan var det i alla fall slut.

Och nu ha vi för två veckor sedan upplevat en ny första maj, något alldeles nytt. Av proletariets mönstringsdag hade blivit »Författningens dag». Statsmannens säkra instinkt för den betydelse som själva tidpunkten har, då det gäller att sätta in en politisk handling, hade Dollfus valt just första maj för att offentliggöra sin ståndsförklaring. På detta sätt skulle man eftertryckligt visa att den marxistiska klasskampen vid år förbi och att staten vilar på helt andra grundvalar. Naturligtvis har Hitlers före-döme, som redan föra året lät folket i gemenskap föra »Arbetets dags» i Göbbelska dimensioner, spelat en viss roll, men det var i varje fall inte bara en kopia därav som uppladdades i Österrike. Under de senaste veckorna i april hade ministriernas arbetat flitigt. På förbundsständens yrkande hade ministerrådet under en rad sammanträden, utdragna till kl. 2 på natten, hyfsat till det Enderiska utkastet till författning. Erjarna regeringsjurister sökte efter utvägar att göra det för fjorton månader sedan avsattna nationalrådet brukbart igen och försökte undvika alla parlamentariska blindskär för den nya författningen. Och allting gick lyckligt. Den sista april kunde man offentliggöra författningens text i en officiell tidning för lagar och förordningar, de båda kamrarna röstade, strax före sin slutliga hörförklaring, ja och som Sankte Per till råga på allt bestod den vackraste blå himmel, voro alla förutsättningar för en glansfull festdag givna.

På förmiddagen ägde först en stor barnfest rum i det jättelika Stadion, som socialdemokraterna låtit bygga för helt andra ändamål i Prater. Det stora skådespelet för Wiens övriga befolkning kom på eftermiddagen med korporationernas hyllningståg. Återigen hade man byggt tribuner framför rådhuset, på vilka samtliga regeringsledamöter och diplomatiska kårens församlares kl. 2. Med en punktlighet, som förefaller otrolig, när det gäller ett sådant demonstrationståg och där till i Österrike, red en trupp brokigt klädda härolden in på festplatsen på minuten halv tre. Yrkenas, korporationernas förbarns hade börjat.

I spesten för taget kommo de kulturella sammanslutningarna. Och det var i högsta grad utmärkande för dagen att den första gruppen utgjordes av det katolska prästerskapet, att ett dussin judiska rabbiner voro med, men att den protestantiska kyrkan fattades — efter den den inte fått någon inbjudan. Sedan kom representanter för universiteten, lärarkollegierna, omkring tusen studenter, hundratals klosterlever, katolska flickor och studentskor, katolska förtatrar. Särskilt bifall inhöstate näst avdelning, lantrubrets, där trädgårdsmästarna kommo med härliga blomstervagnar. Allting var utomordentligt smakfullt ordnat, man kunde återigen övertryga sig om hur konstnärligt begåvad denna wienska befolkning verkligen är. Förbarnscharn räckte omkring tre tim-

PHOSPHORAS AV LÄKARE • FÅS Å ALLA APOTEK

mar med alla övriga grupper ur hantverk, industri, handel, penning- och bankväsen, de fria yrken och allmänna tjänster av alla slag. Alla olika ställningar inom yrkenas voro företrädare, industriförbundet, hantverksmästarna, ja, till och med nationalbankens president marscherade med likaval som de anställda och även — fastän sparsamt — kroppsarbetarna.

Men — man får inte göra sig några falska illusioner — denna första maj var den wienska kristlig-sociala minoritetens fest. Största delen av arbetarklassen och den nationalsocialistiska ungdomen stod knotande och förbitrad utanför. Den frågan kommer då i främsta rummet: Var denna första maj det nya Österrikes födelagsdag eller betyder den endast utsläppta försök att frambesvärja det förgångnas skuggor? Den förra möjligheten kan vara tänkbar om det lyckas det nya autoritativa och avgjort katolska Österrike att skapa ett välstånd, den sociala omvårdnad och det mått av andlig frihet, som möjliggöra för dem, vilka i dag stå utanför, att vara med.

Vill Ni ha en tidning som är oberoende och oförskräckt?

Prenumerera

på

Tidevarvet!

fact reklam kaffe pr. kg 3.40

Bagarstugan

HORNSGATAN 37 • Tel. Söd. 7000
FOLKUNGAGATAN 65 7337
GOTGATAN 52 33390

al.le

Bonvax, Skokräm, Läderkonserveringsmedel

m. m. är resultatet av 60-årig erfarenhet och på höjden av vad modern kemisk industri nu kan framställa.

Tekn. Fabriken St Görans SÖDERTALJE

Generalagentur för Stockholm SVEN GÖRANSSON. Tel. 10 39 70

TIDEVARVET

Triewaldsgränd 2, 3 tr., Stockholm. REDAKTION: Telefon 20 48 42. Mottagningstid 10-12.

EXPEDITION: Telefon 20 48 42. Kontorstid kl. 10-12 f. m., 1-4 e. m. Postgiro 1544.

PRENUMERATIONSPRIS: För helår kr. 6:—, halvår kr. 3:25, kvartal kr. 1:75. Lösnummer 15 öre. ANNONSPRIS: I text 25 öre per millimeter.

Stockholm 1934 Zetterlund & Thelander Boktryckeri-A.-B.

BEE ELECTRIC COMPANY AB.

En idealisk VARMMANGEL och strykmaskin för hemmen är

APEX

Elektrisk uppvärmning och drift. — Vi levererar maskiner för vattenlåsning av alla stövlar.

REGERINGSGATAN 89, STOCKHOLM TELEFON N. 31070 VÄXEL.

LIPTON LIPTONS TE AR OCH FÖRBLIR DET BÄSTA

Östermarks Tandteknikerinstitut

Vadhallavägen 112, Sthlm, tel. 61 45 21, emott. tandteknikerlever. Ged. utbildn. i mod. guld- & kautschuktekn. Goda ref. Mångårig erf. Bill. avg.

NORRKÖPINGS STUVLAGER KLJDESHANDEL, Barnhusgatan 4, Stockholm.

Ingen butik. Alla inköp o. försäljningar pr extra kostnad. Detta orsaken till våra bill. priser.